

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00 Brno

Brno 26.8.2013
SRS 045728/2013

Zpráva č. 17 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 5.8.– 25.8.2013

1. Počasí

Začátek sledovaného období byl ve znamení tropických denních teplot s hodnotami 30-39 °C a opět padaly teplotní rekordy. Noci byly také tropické, teploty neklesaly pod 20 °C. Téměř na celém území kraje se následně vyskytly bouřky z tepla, místy s přivalovými srážkami v úhrnu kolem 10-30 mm. Lokálně byl zaznamenán prudký nárazový vítr, který lámal větve a někde i stromy. Následovalo ochlazení na 20-25 °C přes den, v noci okolo 15 °C s jasnou až polojasnou oblohou, beze srážek, a poté opět oteplení na teploty kolem 30 °C. Výrazněji teploty klesly až po přechodu studené fronty s větší oblačností v posledním týdnu sledovaného období. Za celé sledované období spadlo dle dané lokality rozdílné množství srážek (15-50 mm).

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na konci sledovaného období sice spadly nějaké srážky, avšak dlouhotrvající velmi teplý a suchý ráz počasí zapříčinil poškození suchem nejen u polních plodin, ale i u trvalých kultur. Nejvíce je poškozena kukuřice, dále cukrovka a tykev olejná. Zavláží se zelenina, ovocné plodiny i réva vinná.

Pokračuje se v ošetřování proti houbovým patogenům i škůdcům ovocných plodin a zeleniny.

Dokončuje se sklizeň obilnin a řepky ozimé, začíná sklizeň máku setého. Pokračuje sklizeň brambor, zeleniny a ovoce. Probíhá příprava půdy a začíná setí ozimých řepků.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 99)

Růstová fáze: sklizené zrna (vhodné pro posklizňové úpravy zrna, např. ochranné zásahy)

Laboratorně potvrzený výskyt **mazlavé snětivosti pšenice (*Tilletia tritici*)** ze sklizených obilíků na okrese Blansko (Ostrov u Macochy, Černá Hora, 21.8.).

Na okrese Blansko (Černá Hora, 21.8.) a Kroměříž (Litenčice, 13.8.) byl laboratorně potvrzen výskyt **zakrslé snětivosti pšenice (*Tilletia controversa*)** u sklizených obilíků.

KUKUŘICE (RF 73-83 BBCH)

Růstová fáze: časná mléčná zralost až časná vosková zralost: zrna těstovitá, na bázi ještě vlhká: asi 45 % sušiny zrna

Pokračuje **poškození suchem** s různou intenzitou (místy až nezvratné) na celém okrese Znojmo (Hrabětice, Jaroslavice, Velký Karlov, Tasovice nad Dyjí), Brno-venkov (Smolín, Vranovice nad Svratkou), Břeclav (Šitbořice, Borkovany, Hustopeče), Hodonín (Čejč), Blansko (Ráječko, 5.8.).

První výskyt **bílorůžové hniloby obilek kukuřice (*Fusarium spp.*)** na palicích byl zaznamenán na okrese Břeclav (Hustopeče, 22.8.).

První výskyt **obecné snětivosti kukuřice (*Ustilago maydis*)** se slabou intenzitou na všech částech rostliny byl zaznamenán na okrese Znojmo (Velký Karlov, 9.8.), Uherské Hradiště (Kunovice, 21.8.), Břeclav (Hustopeče, Horní Bojanovice, 22.8.).

První výskyt **rzivosti kukuřice (*Puccinia sorghi*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Horní Břečkov, Jevišovice, 21.8.).

Další vrcholy letu imag **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)** se silnou intenzitou ve feromonovém lapači byly vyhodnoceny na okrese Znojmo (Tasovice nad Dyjí, 8.8. a 20.8.). První vrchol letu imag v silné intenzitě byl zaznamenán na okrese Blansko (Lysice, 5.8.). Lokální silný výskyt imag na rostlinách byl zjištěn na okrese Brno-venkov (Branišovice), Znojmo (Horní Břečkov), Břeclav (Hustopeče, Lanžhot, Moravská Nová Ves). První výskyt volně na rostlině a v palicích zaznamenán na okrese Zlín (Kvítkovice u Otrokovic, 13.8.). První výskyt imag na lemových deskách zjištěn v okresech Vsetín (Lhota u Kelče, 12.8.), Blansko (Letovice, 15.8.), Vyškov (Holubice, 7.8.).

Pozorování se provádí v porostech všech typů kukuřic v oblasti kontinuálního šíření, přednostně na pozemcích osetých kukuřicí i v předchozím roce nebo s výskytem plevelných rostlin – výdrolu kukuřice v následné plodině v předchozím roce, nebo na pozemcích se zkráceným osevním postupem. Monitoring výskytu dospělců na lemových deskách se provádí minimálně jednou týdně v období od 20. června do poloviny října.

Chemická ochrana proti larvám se doporučuje při hodnotě 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů v předchozím roce. Aplikují se insekticidní mořidla nebo půdní insekticidy při setí nebo v době líhnutí larev.

Doporučený termín prvního ošetření proti dospělcům v oblasti kontinuálního šíření na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice nastává v období dvou až tří týdnů po zjištění prvního jedince ve feromonových lapácích, překračujícím práh škodlivosti, který je stanoven na 35 a více dospělců v průměru na jeden lapák za 14 dnů.

První výskyt imaga **lesknáčka (*Glischrochilus spp.*)** v zrnu palice byl zjištěn v okrese Zlín (Kvítkovice u Otrokovic, 13.8.).

První výskyt housenek **zavíječe kukuřičného (*Ostrinia nubilalis*)** v palicích a stéblech byl zjištěn v okresech Uherské Hradiště (Nedakonice, 14.8., Kunovice, 21.8.), Zlín (Velký Ořechov, 15.8., Kvítkovice u Otrokovic, 21.8.), Blansko (Lysice, 12.8.).

Preventivní metodou ochrany je dodržování osevního postupu (nepěstovat kukuřici po kukuřici) a hluboká orba.

Účinnost chemické a biologické ochrany je závislá na přesné signalizaci výskytu dospělců v porostu kukuřice. Výsledky monitoringu letové aktivity pomocí světelných lapáků jsou pravidelně aktualizovány na webových stránkách srs: <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>. Optimální termín chemického ošetření nastává v době, kdy se z prvních nakladených snůšek začínají líhnout housenky, tj. když ve vajíčkách prosvítá tvar housenky s tmavě pigmentovanou hlavou.

OLEJNINY

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 81-87 BBCH)

Růstová fáze: začátek zrání: semena ve vnější třetině terče černá; slupka (oplodí) semen tvrdá, zadní strana úboru ještě zelená až fyziologická zralost: zadní strana úboru žlutá; krycí listy ze 3/4 hnědé; vlhkost semen 20 – 25%

Ohniskový **střední výskyt bílé hniloby (*Sclerotinia sclerotiorum*)** na lodyhách byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Staré Město u Uherského Hradiště, 14.8.).

MÁK SETÝ (RF 72-76 BBCH)

Růstová fáze: začátek žloutnutí tobolky až dozrání tobolky a semen-kožovitá konz.

První výskyt **bílé plísňovitosti máku (*Sclerotinia sclerotiorum*)** zaznamenán na okrese Blansko (Borotín u Boskovic, 14.8.).

OKOPANINY

ŘEPA OBECNÁ CUKROVÁ (RF 39 BBCH)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

Poškození suchem s různou intenzitou bylo pozorováno na okrese Brno-venkov (Vlasatice) i Znojmo (Dyjákovice, Tasovice nad Dyjí).

Lokální střední výskyt **cerkosporové listové skvrnitosti řepy (*Cercospora beticola*)** na listech byl sledován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Strachotice).

První výskyt všech stádií **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** byl objeven na okrese Brno-venkov (Vlasatice, 14.8.).

KRMNÁ ŘEPA (RF 39 BBCH)

Růstová fáze: plodina úplně zapojena v porostu, listy pokrývají 90% povrchu půdy

První výskyt **skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*)** na listech byl zjištěn v okresech Vsetín (Kunovice, 12.8.), Zlín (Napajedla, 13.8.).

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 81-87 BBCH)

Růstová fáze: počátek zrání, vývoj odrůdově specifického zbarvení plodu (zesvětlení) až sklizňová zralost

Abiotické poškození plodů od **kroup** v rozsahu od 50 do 90% bylo zjištěno v okrese Zlín (Žlutava, 13.8.). Na okrese Blansko (Lysice, 9.8.) zaznamenáno **abiotické poškození plodů suchem**.

První výskyt **drobné skvrnitosti listů jabloně (*Mycosphaerella pomii*)** byl sledován na okrese Blansko (Drnovice, 20.8.).

Opakovaně byl zjištěn velmi silný výskyt **štitěnky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*)** ve feromonových lapácích na okrese Břeclav (Nosislav 24.7. až 7.8.). ***Základním ošetřením je předjarní postřik do fáze zeleného poupěte oleji. Ošetření v době vegetace je cíleno na počátek hromadného rozlézání nymf 1. instaru 1. (letní) generace. Při výskytu 10 a více samic na 1 m větví v první polovině června je ošetření nezbytné. Termín ošetření je možno určit vizuální kontrolou 2 až 3-letých plodných větví na označených stromech sadu. Ošetření je nutno zahájit do 4 dnů po zjištění prvních pohyblivých nymf. Kontrolu provádíme pomocí lupy, nejméně 2x týdně od poloviny června.***

Na okrese Blansko (Lysice, 5.8.) byl sledován ve feromonovém lapači nálet dospělců **nesytky jabloňové (*Synanthedon myopaeformis*)** v silné intenzitě.

První výskyt min **klíněnky ovocné (*Phyllonorycter corylifoliellus*)** zjištěn na okrese Blansko (Drnovice, 20.8.).

Střední intenzita náletu imag samců **obaleče jablečného (*Cydia pomonella*)** do feromonového lapače byla zjištěna na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 9.8.). Vrchol letu imag se střední intenzitou zjištěn ve feromonových lapácích v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 5.8.). Z důvodu velmi nízké intenzity náletu imag nebyl doposud vyhodnocen vrchol letu imag na okrese Blansko (Lysice).

Další vrchol letu **obaleče jabloňového (*Hedia nubiferana*)** do feromonového lapače se střední intenzitou byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 5.8.). *Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů. Ošetření je třeba zahájit 7-8 dní po vrcholu letu první nebo druhé generace. Proti první generaci se ošetřuje jen při malé násadě květenství, nebo při mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonovém lapači. Ošetření proti druhé generaci je účelné pokud se ve feromonovém lapači zjistí při dvou až třídenním intervalu 8-10 dospělců v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu, je možno ošetření zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.*

HRUŠEŇ (RF 75-77 BBCH)

Růstová fáze: plod dosahuje asi 50% (polovinu) konečné velikosti až plod dosahuje asi 70% konečné velikosti

Ojedinelý střední až silný výskyt **rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*)** na listech objeven na okrese Blansko (Drnovice, 20.8.; Lysice, Žerůtky, 15.8.).

Na okrese Blansko (Býkovice, Žerůtky, 5.8.) zjištěno poškození výhonů **bodruškou hrušňovou (*Janus compressus*)**.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení až konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

První výskyt **moniliniové hniloby broskví (*Monilinia spp.*)** na plodech byl pozorován na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 15.8.).

První výskyt všech vývojových stádií **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 15.8.).

MERUŇKA (RF 89 BBCH)

Růstová fáze: konzumní zralost, plody mají typickou chuť a optimální pevnost

Další vrchol letu imag samců **obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*)** do feromonového lapače se silnou intenzitou byl zaznamenán na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 8.8.).

SLIVONĚ (RF 85-87 BBCH)

Růstová fáze: pokročilé zrání, nárůst intenzity odrůdově specifického zbarvení

Abiotické poškození plodů od **kroup** v rozsahu od 20 do 50% bylo zjištěno v okrese Zlín (Žlutava, 13.8.).

V ovocném sadu slivoní na okrese Blansko (Lysice, 22.8.) zjištěn na listech jedné odrůdy výskyt **virové proužkové mozaiky slivoně (*Apple mosaic virus; ApMV*)**.

První výskyt **moniliniové hniloby slivoní (*Monilinia spp.*)** na plodech byl pozorován na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 22.8.), Břeclav (Němčičky, 7.8.).

První výskyt **suché skvrnitosti listů slivoně (*Stigmina carpophila*)** ve střední intenzitě napadení zjištěn na okrese Blansko (Lysice, 5.8.).

První výskyt všech vývojových stádií **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na listech se silnou intenzitou byl objeven na okrese Znojmo (Těšetice u Znojma, 15.8.). Lokálně střední výskyt zaznamenán na okrese Břeclav (Němčičky 21.8.).

Na okrese Blansko (Drnovice, 20.8.; Lysice, 15.8.) sledovány lokálně střední výskyty **vlnovníka trnkového (*Grapholita janthinana*)** na listech.

Další vrchol letu **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonového lapače se střední intenzitou byl zjištěn na okrese Znojmo (Citonice, 12.8.), se silnou intenzitou na okrese Břeclav (Němčičky, 7.8.). Vrchol letu imag se slabou intenzitou do feromonového lapače byl sledován na okrese Blansko (Lysice, 19.8.).

RÉVA VINNÁ (RF 83-89 BBCH)

Růstová fáze: konec uzavírání hroznů až počátek zrání, bobule získávají odrůdově specifické zbarvení (blednou nebo se vybarvují)

Lokální střední až silný výskyt **sluneční spály révy (poškození UV-B zářením)** byl sledován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Tasovice nad Dyjí).

Ohniskově silný výskyt **padlí révy (*Uncinula necator*)** na hroznech byl pozorován na okrese Uherské Hradiště (Staré Město u Uherského Hradiště, 15.8.). Lokální velmi silný výskyt byl sledován na okrese Brno-venkov (Přibice, 25.8.) a Znojmo (Hrádek u Znojma, 23.8.). Z dalších okresů v rámci oblasti jsou hlášeny lokálně střední až silné výskyty – v závislosti na odrůdě, stanovišti, zvoleném systému ochrany a intervalu ošetření.

Pozorování se provádí po odkvětu až do počátku zaměkání v intervalu 14 dní. Na označených keřích se pozoruje 200 hroznů a určí se stupeň napadení.

Mimořádně ohrožené výsadby se za příznivých podmínek pro šíření padlí ošetřují poprvé již ve fázi 6 listů. Tyto vinice ošetřujeme 2x před květem. Méně ohrožené výsadby ošetříme poprvé před květem, dále v intervalu 7-14 dnů, podle stupně ohrožení porostu a typu přípravku, až do fáze zaměkání.

První výskyt poškození bobulí **vosou obecnou (*Vespula vulgaris*)** byl objeven na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Tasovice nad Dyjí, 5.8.) a lokálně i v ostatních okresech oblasti na zrajících raných odrůdách.

Konec letu imag samců **obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*)** a **obalečika jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*)** druhé generace do feromonového lapače byl zjištěn na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, Tasovice nad Dyjí, 5.8.), Břeclav (Němčičky, 1.8.).

ZELENINA

RAJČE JEDLÉ (RF 85-89 BBCH)

Růstová fáze: 50% plodů dosáhlo druhového zbarvení zralých plodů až úplná zralost: plody dosáhly druhového zbarvení zralých plodů

Na okrese Blansko (Blansko, 9.8.) zjištěna **abiotická svinutka rajčete** na listech ve foliovníku.

Laboratorně potvrzen výskyt **virové bronzovitosti rajčete (*Tomato spotted wilt virus* (TSWV))** na plodech rostlin, které jsou určeny pouze k produkci plodů ve foliovníku na okrese Blansko (Blansko, 20.8.).

OKURKA SETÁ (RF 79-97 BBCH)

Růstová fáze: 9. plod nebo více na hl. výhonu dosáhl typickou velikost a tvar až rostlina odumřela

První výskyt **plísně dýňovitých (*Pseudoperonospora cubensis*)** na listech byl nalezen na okrese Brno-venkov (Přibice, 10.8.), Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 15.8.). Plošný střední výskyt na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 21.8.). Na okrese Břeclav (Lednice, 14.8.) zaznamenán první a zároveň silný výskyt u zavlažovaného porostu okurek.

První výskyt všech vývojových stádií **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** na listech s velmi silnou intenzitou byl pozorován na okrese Znojmo (Hrádek u Znojma, 13.8.) Břeclav (Lednice, 14.8.).

TYKEV OBECNÁ (RF 79 BBCH)

Růstová fáze: devátý plod nebo více na hl. výhonu dosáhl typickou velikost a tvar

Laboratorně potvrzený výskyt směsné infekce **virové mozaiky vodního melounu (*Watermelon mosaic virus*, WMV)** a **virové žluté mozaiky cukety (*Zucchini yellow mosaic virus*, ZYMV)** na listech byl objeven na okrese Znojmo (Načeratice, 13.8.).

ZELÍ HLÁVKOVÉ (RF 42-45 BBCH)

Růstová fáze: dosažení 20% očekávaného průměru hlávky až dosažení 50% očekávaného průměru hlávky

První výskyt **alternariové skvrnitosti brukvovitých (*Alternaria brassicicola*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 21.8.).

Lokální střední výskyt poškození mladých hlávek (nepravidelný žír) od housenek **běláska řepového (*Pieris rapae*)** zaznamenán na okrese Blansko (Bořitov, 16.8.).

Plošný silný výskyt imag **dřepčiků (*Phyllotreta spp.*)** na listech byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Ostrožská Nová Ves, 15.8.).

Za oblastní odbor Brno zpracovala: Ing. Eliška Kopřivová